

Završena je posjeta zaposlenih MMF-a Crnoj Gori

ZA OBJAVU ODMAH

Saopštenje za medije na kraju misije sadrži izjave tima zaposlenih MMF-a kojima se prenose preliminarni nalazi nakon posjete nekoj zemlji. Stavov izraženi u ovoj izjavi su stavovi zaposlenih MMF-a i ne moraju nužno da odražavaju stavove Odbora izvršnih direktora MMF-a. Na osnovu preliminarnih nalaza ove misije, zaposleni MMF-a će pripremiti izvještaj koji će, nakon odobrenja od strane menadžmenti, biti prezentiran Odboru izvršnih direktora MMF-a na razmatranje i odlučivanje.

- *Globalni ekonomski izgledi će vjerovatno ostati nepovoljni, a uslovi finansiranja bi mogli da se postrože naredne godine — snažna prethodna priprema bi bila od velike koristi Crnoj Gori.*
- *Fiskalna politika bi trebalo da se fokusira na tri ključna prioriteta —očuvanje prihoda, snažniju kontrolu rashoda i obezbjeđivanje adekvatnog finansiranja.*
- *Bankarski sistem je dobro kapitalizovan i likvidan. Narastajući globalni rizici traže kontinuirani snažan supervizorski nadzor.*

Podgorica, Crna Gora – 28. jul 2022. godine: Tim Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) koji je predvodio gospodin Srikant Seshadri je obavio posjetu zaposlenih MMF-a Crnoj Gori u periodu 18-27 jul 2022. godine. Na kraju posjete, gospodin Seshadri je dao sljedeću izjavu:

„Rat u Ukrajini baca dugačku sijenku nad globalnim ekonomskim i finansijskim izgledima. Izazovno okruženje ove godine bi moglo da se dodatno pogorša naredne godine usljed pogoršavanja izgleda za rast u Evropi, SAD-u i Aziji. Vjerovatno je da će globalni uslovi finansiranja ostati strogi. Kreditni spredovi na dug ekonomija u ekspanziji su se značajno povećali zajedno sa globalnim kamatnim stopama. Postoji jasna mogućnost da bi naredne godine pristup kreditima na međunarodnom nivou mogao biti čak naglo ograničen.

„Slično tome, ekonomija Crne Gore ulazi u period visoke neizvjesnosti. Rast u Crnoj Gori u prvom kvartalu ove godine je bio snažan i iznosio je 7,2 procenta (na godišnjem nivou). Raspoložive informacije ukazuju da je privatna potrošnja takođe ostala na snažnom nivou i tokom drugog kvartala. Intezitet ovogodišnje ljetnje turističke sezone zavisi od toga da li će niži nivo dolazaka iz Rusije i Ukrajine biti izbalansiran sa većim dolascima sa drugih destinacija. Kreatori politika bi trebalo da se pripreme unaprijed za rizik od naglog usporavanja globalnog rasta naredne godine. Izdašna prirodna bogatstva Crne Gore u obnovljivim izvorima energije je nisu zaštitila od globalnih inflatornih pritisaka, kako je došlo do skoka cijena hrane, đubriva, goriva i građevinskog materijala. Pored toga, zaposleni MMF-a su mišljenja da inflacija nije u cjelosti „uvezena“. Čini se da pritisci od povećanja zarada usljed nedavnog povećanja minimalne zarade i poreske reforme takođe imaju ulogu.

„U kontekstu relativno visokog javnog duga, fiskalna politika treba da ostane agilna u reakcijama. Tri su stvari ključne za snažnu pripremu za moguće povećane turbulencije u narednom periodu:

- Prvo, moraju su se očuvati prihodi države. Dok su s jedne strane razumljiva smanjenja poreza i druge mjere podrške koje su imale za cilj zaštitu stanovništva od rastućih cijena,

one bi trebalo da su usmjerene ka najosjetljivijim segmentima društva, sa jasnom naznakom da će iste biti na snazi samo onoliko koliko je potrebno da služe svojoj svrsi.

- Drugo, pod okolnostima već ionako visokog nivoa javnog duga, sada je naročito neprikladan trenutak da se država optereti velikim permanentnim povećanjima tekuće potrošnje, ili kapitalnim rashodima čiji su dugoročni ekonomski povrati na investicije neizvjesni. S obrzom na teške globalne uslove, bilo bi mudro da se sada uputi poruka mnogo snažnije kontrole rashoda, kako bi se spriječile nepotrebne buduće ekonomske poteškoće.
- Treće, da bi se zadovoljile potrebe za finansiranjem u trenutku kada su globalni uslovi strogi, država treba da ima fleksibilnost kod razmatranja svih mogućih izvora finansiranja ne samo za ovu godinu, već i za buduće periode. Takođe bi svi akteri u društvu trebalo da prepoznaju da će cijena novca vjerovatno ostati na visokom nivou u odnosu na onu iz prethodnih nekoliko godina.

„Bankarski sistem poslujedobro. Snažan ekonomski oporavak iz prošle godine, zajedno sa anticipativnim naporima Savjeta Centralne banke Crne Gore (CBCG) u pogledu usklađivanja zakonskog i regulatornog okruženja sa globalnim standardima sada daju snažne direktne benefite. Indikatori adekvatnosti kapitala, likvidnosti i kvaliteta aktive na nivou sistema su i dalje snažni, što je omogućilo da kreditiranje ove godine nastavi da raste kako za sektor privrede tako i za sektor domaćinstava, uprkos narastućim ekonomskim čeonim udarima. MMF takođe snažno podržava napore Centralne banke na modernizacija platnog prometa zemlje, kao sastavni dio njenih širih napora za unaprijeđenje integracije sa EU.

„Ipak, kontinuirani snažan supervizorski nadzor je od suštinskog značaja kako globalni rizici budu nastavili da rastu. Cijene stanova se naglo povećavaju. Iako se čini da su u velikoj mjeri rezultat kupovine od strane stranaca, biće važno da se napravi zaštita od znakova prekomjerne domaće zaduženosti. Mogu se pojaviti neki segmenti slabosti u bankarskom sistemu, naročito ako se rast naglo uspori u predstojećem periodu. Planiranje za nepredviđene situacije dobija na većem značaju kako bi se ublažili rizici od poremećaja u jednom takvom okruženju. To uključuje održavanje bliskih odnosa i razmjenu informacija sa supervizorima matičnih zemalja inostranih finansijskih institucija. I na kraju, naponi ka snaženju okvira za spriječavanje pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma, zajedno sa djelotvornom implementacijom zasnovanom na procjeni rizika, zahtijevaju kontinuiranu pažnju.

„MMF jeste i ostaće snažan partner Crnoj Gori. Mi smo pružali iskrene procjene i savjete o planovima budžeta nadležnih organa, kao i tehničku pomoć u oblastima poreskih politika i politika rashoda, upravljanja javnim finansijama i upravljanja dugom. Mi smo takođe aktivno pružali savjete i tehničku pomoć nadležnim organima u širokom spektru oblasti koje se odnose na finansijski sektor, od supervizije do fintech-a, kao i u oblasti spriječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Očekujemo nastavak naše saradnje sa nadženim organima u svim ovim oblastima.

„Misija je imala produktivne razgovore sa predsjednikom Vlade Crne Gore gospodinom Dritanom Abazovićem, ministrom finansija gospodinom Aleksandrom Damjanovićem, guvernerom Centralne banke Crne Gore gospodinom Radojem Žugićem, zvaničnicima Vlade i Centralne banke, regulatornih agencija i predstavnicima privatnog sektora. Misija se zahvaljuje nadležnim organima i svim sagovornicima na iskrenom i konstruktivnom dijalogu. MMF očekuje kasnije ove godine konsultacije u vezi sa članom IV za 2022. godinu.“